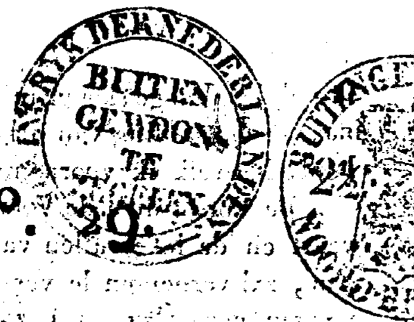

A°. 1829. N°. 29.

BREDASCHE COURANT.

Zaturdag den 11 Julij.

AFKONDIGING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad BREDA, ontvangen hebbende eene Missive van den Heer Controleur der Directe Belastingen binnen deze Stad, van den 2 Julij 1829, n°. 186.

Gezien art. 95b der Wet van 1822, (Staatsblad n°. 15.)

Maken bij deze aan alle ingezetenen dezer Gemeente bekend, dat het 2e suppletoir Kohier Lett. G. der bij voorschrevene Wet vastgestelde belasting op het Personeel, [illegible] Junij jl., door Z. E. den Heere Gouverneur [illegible], en ter invordering aan den Ontvanger [illegible], zullende dus een iegelijk, na [illegible] van zijnen aanslag, verpligt zijn, dien invoege [illegible], in overeenkomst met art. 96 der Wet, zal zijn opgegeven, te voldoen, op poene van parate executie, terwijl de zoodanigen, die hun aanslag-biljet niet zullen hebben ontvangen, zich van een dubbeld van hetzelve, kosteloos ten kantore des Ontvangers zullen kunnen voorzien; en zij, die zoude mogen vermeenen, dat de Aanslag niet overeenkomstig is met hunne opgave of met de plaats gehad hebbende taxatie, opneming of telling, zich deswege, schriftelijk, op ongezegeld papier, bij den Controleur der divisie, zullen kunnen beklagen, binnen den tijd van ééne maand, na de dagteekening van hun aanslag-biljet.

En, opdat niemand hieromtrent onwetendheid voorwende, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, alomme waar zulks te doen gebruikelijk is.

BREDA, den 6 Julij 1829.

DE ROIJ, vt.

Ter ordonnantie van Dezelve,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHaUIKES.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad BREDA, brengen bij deze ter kennisse van een iegelijk, dat te rekenen van Maandag den 13 dezer maand, tot nadere bekendmaking, de passage door de *Ginneken poort* zal gestremd zijn, en de Rijtuigen gedurende dien tijd, den weg zullen moeten nemen door *de Loopschans;* doch dat echter voor de voetgangers de gelegenheid zal bestaan, om door middel van een Ponteveer, aan *de Ginneken poort* over te komen.

BREDA, den [illegible] Julij 1829.

DE ROIJ, vt.

Ter ordonnantie van Dezelve,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHaUIKES.

NEDERLANDEN.

BREDA. — 9 Julij.

Eergister ontvingen wij de aangename tijding, dat het aan Z. M. onzen zeer beminden Koning, behaagd heeft, den WelEerwaarden Zeer Geleerden Heer, *W. Ooman*, R. K. Pastoor alhier, Godsdienstleeraar bij de Koninklijke Militaire Akademie en Schoolopziener van het [illegible] Schooldistrict van Noord-Braband, tot Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw te verheffen.

OOSTERHOUT. — 9 Julij.

Wij kunnen [illegible] genoegen mededeelen, dat het Z. M. onzen zeer geëerbiedigden Koning goedgunstiglijk behaagd heeft, onzen veelgeachten Burgemeester, den WelEd. Gestrengen Heer Mr. *J. S. Hallungius*, Lid van de Provinciale Staten van Noord-Braband, Vrederegter van het Kanton Oosterhout, Schoolopziener van het 9e district en Houtvester van het 1e district, tot Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw te verheffen.

BREDA. — 11 Julij.

De volgende berigten zijn uit de Engelsche kolonie *Balize*, aan de baai van Honduras, ontvangen nopens het onthaal van Zr. Ms. gezant naar Centraal Amerika, den generaal majoor *Verveer.*

Balize, den 1 *Februarij.*

Voorleden Zondag kwam alhier aan het Nederlandsche fregat *Pallas*, gekommandeerd door den kapitein *Van de Velde*, van Curaçao, laatst van Omoa, hebbende aan boord Z. E. den generaal-majoor *Verveer*, ridder der Militaire Willems Orde, ridder der Orde van den Nederlandsche Leeuw en afgezant van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden naar de Staten van Centraal-Amerika. Wij hebben vernomen, dat deze heer voornemens is een groot gedeelte zijner aandacht te vestigen op de poging ter verzachting der burgeroorlogen, welke thans in dit ongelukkig land heerschen, schoon wij zeer beducht zijn, dat zijne pogingen vruchteloos zullen zijn. Wij hopen echter dat wij ons hierin bedriegen, en wenschen hem tevens den tijd geluk in zijne onderneming. Wij zullen de uitkomst van zijne pogingen afwachten; en zoo wij oordeelen moeten naar hetgeen wij [illegible], wegens de beleefde manieren en gezindheid van [illegible] wij dat hij uitnemend geschikt is voor het door zijnen Koning [illegible]; en wij hopen slechts dat het volk van [illegible] luisteren naar en volgen den goeden en heilzamen [illegible] in staat is hetzelve te geven.

Laatstleden Woensdag onthaalden de Magistraten dezer kolonie, in het lokaal van het hof Z. Exc. den generaal *Verveer*, op een' prachtig dinée. Bij deze gelegenheid was het huis fraai van binnen versierd; en wij merkten met bijzonder genoegen op dat de Britsche standaart, benevens de Nederlandsche en Amerikaansche vlaggen geplaatst waren, respectivelijk achter de stoelen van den heer *Thomas Pickstock*, hoofd-magistraat, als voorzitter, van Z. Exc. den afgezant der Nederlanden, den generaal *Verveer*, en van den consul der Vereenigde Staten den heer *Savage.* Onder het gezelschap bevonden zich de kapitein *Van de Velde*, bevelhebber der Nederlandsche korvet *Pallas*, de officieren van zijn schip, en kapitein *Smith* met de officieren van het garnizoen. Op het desert werden de volgende toasten gedronken, vergezeld van toepasselijk muzijk:

Onze Souverein Koning GEORGE DE VIERDE!

Z. Majesteit WILLEM FREDRIK, *Koning der Nederlanden!* Waarop de generaal *Verveer* in naam van Zijne Majesteit bedankte.

De president der Vereenigde Staten!

De heer *Savage*, [illegible], bedankte en stelde de toast in:

Z. Exc. de afgezant van den Koning der Nederlanden naar de Staten van Centraal-Amerika! — Moge het geluk zijne zending bekroonen en doen afloopen in het sluiten van een' spoedigen en heilzamen vrede tusschen de staten en het volk van dat land, eene gebeurtenis, welke zoo vuriglijk gewenscht wordt, als het zeker is dat zij tot eene eeuwigdurende eer zal verstrekken aan den Vorst, die derzelver volbrenging bevorderd heeft; dat zij het geluk en de welvaart eener bedrukte natie en de vermeerdering van handel en voorspoed aan de handeldrijvende en [illegible]ienlijke volkplanting van Honduras, bevestigen.

De gezondheid van den generaal *Verveer* werd toen gedronken; deze sprak het gezelschap aan, en zeide onder anderen:

„Mijn Heeren! ik kwam in dit gedeelte van het nieuwe vaste land met eene zeer oppervlakkige kennis uwer schoone en hoogstbelangrijke volkplanting. Het was echter onder de verzekering, dat ik nieuwe bewijzen zoude aantreffen van de wijsheid en volharding, welke Britsche nijverheid in alle gewesten der wereld onderscheidde. — Wat ik gezien en wat ik opgemerkt heb, overtreft verre mijne verwachting: het is het werk van een verlicht, mild en nijverig volk.

„De zending, welke mijn Souverein mij toevertrouwd heeft, is niet onbestaanbaar met de nijverheid en commerciële belangen van uwe gelukkige volkplanting. De [illegible] pogingen mijner onderneming zullen ter uwer gunste moeten zijn; gij zijt daartoe geregtigd, niet alleen door uwe ligging, maar bovenal door uwe liberale plaatselijke instelling; vereenigt dan uwe wenschen met den mijne, opdat

ik gelukkig moge slagen in het werk des vredes en in mijn streven naar de herstelling van maatschappelijke orde en de welvaart in een land, hetwelk ik voornemens ben te bezoeken.

„De Vorst, dien de Voorzienigheid geroepen heeft om over de welvaart en de lotgevallen van mijn vrij en gelukkig land te beschikken, zal vernemen de vereerende wijze, waarop ik onder u ben ontvangen geworden. Hij zal de verzekering, welke ik u thans geef, bevestigen: dat zijne liberale gevoelens met uwe beste vooruitzigten op voortdurenden en vermeerderenden voorspoed overeenkommen."

Op de gezondheid van de Magistraten gedronken zijnde, heeft de president namens dezelve bedankt, en zijn genoegen betuigd bij deze gelegenheid, (zijnde de eerste waarop deze haven dit door een Nederlandsch oorlogsvaartuig is bezocht geworden,) zoo vele aanzienlijke gasten aan tafel te hebben.

De officieren van het garnizoen en eenige bewoners hebben daarna ook dinée's ter eere van den generaal *Verveer* gegeven.

BREDA, — 9 Julij.

Men verneemt dat er in den nacht van den 5 op den 6 Julij jl., onder de gemeente Woensdrecht, kanton Bergen-op-Zoom, een moord gepleegd is, op den persoon genaamd *Adriaan Plompen*, van beroep arbeider, en in gemelde gemeente woonachtig.

OOSTENRIJK.

WEENEN, — 20 Junij.

De baron *Rudberg*, adjudant van den Russischen opperbevelhebber, welke het hoofdkwartier Madara den 14 Junij verlaten heeft, is eergisteren alhier aangekomen en heeft een omstandig verslag nopens den veldslag bij Kulewtscha medegebragt. Sedert de aankomst van dezen officier verspreidt zich het gerucht, dat de generaal *Diebitsch*, na dien slag en na dat de Grootvizier weder in Schumla was aangekomen, den heer *Fonton* als parlementair naar Schumla heeft gezonden om vredesvoorslagen te doen.

DUITSCHLAND en Aangrenzende Rijken.

FRANKFORT, den 5 Julij.

H. K. H. de Grootvorstin *Anna*, gemalin van Z. K. H. den prins *van Oranje*, is heden deze stad gepasseerd om zich naar Weimar te begeven.

De dagbladen van Munchen berigten, dat de heeren *de Verna* en *d'Oliveira* aldaar zijn aangekomen om, namens [illegible] *Don Pedro* Keizer van Brazilie, de hand te verzoeken van de prinses *Amalia van* [illegible], derde dochter van wijlen den hertog *van Leuchtenberg*. Beide heeren hebben eene audientie bij de hertogin [illegible] en een toestemmend antwoord bekomen. Thans werd er nog een [illegible] gezant verwacht, om met plegtigheid de hand der prinses voor den Keizer te vragen. Het huwelijk zal in het begin van Augustus bij procuratie worden voltrokken, en de prinses zal door haren broeder naar Brazilie begeleid worden.

AZIATISCH TURKIJE.

BUCHAREST, — 29 Junij.

Sedert de veelvuldige gevechten bij Silistria, in welke de uitvallen der bezetting teruggeslagen, en de pogingen der Turken om [illegible] de afsnijding der gemeenschap tusschen het belegerings-korps voor Silistria en de armee-magazijnen in Varna verijdeld zijn geworden, ziet men alhier spoedig de overgave van Silistria te gemoet. Men hoort dagelijks het gebulder van het geschut van dien kant.

De generaal graaf *Diebitsch*, nadat hij den aanval van den Grootvizier zoo nadrukkelijk afgeslagen en diens leger van 25000 man, deels vernietigd deels verstrooid had, zal, zoo men hier wil weten, met teruglating van een armee-korps voor Silistria, zijne overwinning voortzetten en Schumla pogen in te trekken. (Indien het bevestigd wordt van het zenden van den Parlementair naar Schumla met vredesvoorwaarden, [illegible] geschreven wordt, geen gewag gemaakt, indien er [illegible] zal het waarschijnlijk zijn, om de vesting Schumla op te eischen.)

De Russische armée, wier gemeenschap met Varna, door de laatste overwinning verzekerd is, wordt van daar rijkelijk van levensmiddelen voorzien. Indien het zich bevestigt, dat de generaal *Diebitsch* het oogmerk heeft zich den weg over den Balkan, met achterlating van Schumla, te banen, en dat te zelfden tijde de generaal *Geismar* naar Sophia zal trekken, zoo konden de gevolgen van deze gecombineerde manoeuvres eenen beslissenden invloed op dezen oorlog hebben.

Mengelingen.

BIJZONDERHEDEN OMTRENT HET TOONEEL DES OORLOGS.

Schumla, eene Turksche stad in Bulgarie, ligt ten noorden van den *Balkan* (voorheen de berg *Hemus* genaamd). Reeds van de vroegste tijden af was zij beroemd om hare onoverwinnelijke ligging. Tweemalen werd het Russisch leger, na een' bloedigen slag, er voor terug geslagen; de eerste keer in 1778, onder het bevel van ROMANZOFF, en later in 1810, onder KAMENSKIJ.

Tegenwoordig is deze plaats, als sleutel van het Turksch rijk, onze aandacht overwaardig; wijl aldaar twee geduchte rijken hunne strijdkrachten ontwikkelen, en de kans van den oorlog beproeven.

Schumla ligt ongeveer vier en twintig uren van den *Donau*, en twintig van de *Zwarte Zee* verwijderd, en is door een' halfcirkelvormigen berg ingesloten, welks geweldige steilten de stad ongenaakbaar maken, terwijl zij ten westen wordt verdedigd door batterijen en schansen tegen de zijden van den berg aangelegd. De stad zelve is omringd van een' zwaren muur, waarin van afstand tot afstand steenen torens gebouwd zijn, welke ieder tien scherpschutters kunnen bevatten. Deze muur omgeeft het geheele verschanst leger.

Schumla strekt zich een uur gaans in de lengte, en een half uur in de breedte uit. Het is eene zeer volkrijke stad, en de heer WALSCH, aan de Engelsche ambassade verknocht, begroot de bevolking derzelve op 60,000 inwoners, zoo Turken als Christenen. De Turken bewonen de boven- de Christenen de benedenstad. Dit laatste gedeelte wordt *Warisch* genoemd, en is van het eerste door eene [illegible] tusschenruimte afgescheiden.

Men vindt in deze stad eene bijzonderheid, welke men te vergeefs door geheel *Turkijen* zou zoeken, een' klokkentoren, namelijk, met een slagwerk. Een Pacha, die, gedurende zijne gevangenschap in Rusland, smaak in klokken schijnt gekregen te hebben, deed denzelven bouwen.

Het was naar *Schumla* dat, even als thans het geval is, ook in vroegere oorlogen, het hoofdkwartier van den Groot-Vizier verlegd werd; en nooit hebben de Russische legers, hunne wapenen als immer zegepralende beschouwende, en reeds begeerige blikken op *Konstantinopolen* slaande, door dezen slagboom kunnen heen dringen, noch hunne vanen over deze grenslijn planten.

Er zijn vijf wegen van den *Donau* naar den *Balkan*, eenige van welke digt langs *Schumla* loopen; en de meeste reizigers op *Konstantinopolen*, verkiezen den weg, welke van *Schumla* door *Nadir-Derbend* naar *Haijdos* leidt. Deze plaats is van ouds beroemd om hare warme bronnen, en ligt aan den voet van den berg, aan deze zijde van den eigenlijk genoemden *Balkan*, op een' afstand van ongeveer tachtig uren van de Turksche hoofdstad.

Een andere weg naar bovengenoemde stad langs den berg, door de, omtrent twee uren breede, vallei *Groot Kamtschick* genaamd. Deze weg is veel korter, maar ongelijk gevaarlijker, door de steile rotsen, welke men er ontmoet, en over welker afgronden bruggen gelegd zijn, die zich echter in eenen ellendigen staat bevinden. In de vallei bespeurt men al, wat het oog verrukkendst kan aanschouwen.

Herbergen zijn hier geheel onbekend, en alle reizigers klagen over den onbeschoften inborst der landbewoners, dewijl zij, in plaats van hen te huisvesten en bijstand te verleenen, hen met scheldwoorden overladen, de honden op hen aanhitsen of ze met geweerschoten begroeten.

Verder op ligt *Fakih*, bij een soort van voorgebergte van den *Balkan*. Zij is bewoond door *Bulgarische* christenen, die haar gesticht hebben.

Hier, te midden van eene uitgestrekte, wel bebouwde en zeer vruchtbare vlakte, ligt het gehucht *Rousson-Kestri*. Overal ontmoet men dwalende troepen schapen, geiten, buffels, ossen enz. De lengte van den weg van *Schumla* naar *Fakih*, wordt op veertig uren berekend, en de breedte van den top des bergs is slechts twaalf uren.

Verder voortreizende komt men te *Kirki-Lissa*. Deze plaats bevat vier duizend huizen, alle bewoond door Bulgariers, en eene Grieksche school. [illegible] andere paarden.

Van *Kirki-Lissa* naar *Aruba-Burghas*, is de grond moerassig, en loopt een weg, zoo als de Turken gewoon zijn dien aan te leggen. Men verbeelde zich eene verzameling lompe steenen, zonder eenige orde daar neêrgeworpen, waardoor er overal geweldig groote gaten ontstaan, waarin de paarden gedurig struikelen, en eindelijk den hals breken.

In 't jaar 1810, drongen de Kozakken door tot de voorsteden van *Burghas*, en waren dus nog slechts veertig uren van *Konstantinopolen* verwijderd.

Vervolgens trekt men door *Kulikli* en *Tschurla*. Deze steden, weleer bloeijende, leveren tegenwoordig alom het beeld van verwoesting. De oorlogen van 1807 en 1808 vernielden deze ongelukkige landstreek.

Tusschen *Selijvria* en *Erekli*, beide zeehavens, is het land wel vruchtbaar, maar voor het grootste gedeelte onbebouwd. De redenen hiervan moet men, vooreerst in den [illegible] luijen aard der Turken zoeken, en hoofdzakelijk in den bijzonderen afkeer, welke zij voor den landbouw hebben; ten tweede heerscht hier bijna altijd gebrek aan water; en eindelijk zijn de eigendommen zonder eenige bescherming, zoo dat dit kwaad niet is te verhelpen.

Op deze hoogte is de weg niet meer dan een pad, waarop men des winters niet gaan kan, zonder zijn leven in de waagschaal te stellen.

Hier en daar vindt men echter kleine hoogten, gelijk hooischelven, *Sandschak Scherif Tepe*, of heuvels van de heilige vaan genaamd. Deze heuvels wijzen de plaats aan, waar voorheen de legers zich nedersloegen; terwijl op dezelve de standaart van den Propheet geplant werd. Zij kunnen echter tegenwoordig niet meer tot wegwijzers dienen, daar zij te ver van [illegible] verwijderd zijn.

De weg van *Adrianopolen* naar *Konstantinopolen*, is vrij wat meer bezocht; vooral ziet men er veel pelgrims en kooplieden,

dre, voor hunne veiligheid, in gezelschap reizen, en geheele karavanen uitmaken. Men legt den weg tusschen deze beide steden gewoonlijk in vijf dagen af, en gedurende dien togt, ziet men dat de koophandel alles verlevendigt.

Niets haalt bij het aangenaam gevoel, 't welk de reiziger ondervindt, wanneer hij de hoofdstad nadert, door de zeeëngte, de straat van *Konstantinopolen* genaamd, welke Europa van Azia scheidt. Hier schijnt de natuur alle hare krachten te hebben ingespannen, om al wat schoon en verrukkelijk mag genoemd worden te vereenigen, en van deze streek een waar aardsch paradijs te vormen. Maar ook daarentegen levert het tegenovergestelde van de andere zijde, een bedroevend gezigt op. Het land rondom de hoofdstad, is niets dan eene uitgestrekte wildernis.

Naauwelijks heeft men *Konstantinopolen* met hare 500,000 zielen verlaten, en zich eenige uren van dezelve verwijderd, of alles is veranderd. Eene onaangename gewaarwording ontwaart men, wanneer men niets bespeurt dan eenige buffels, welke eene overdekte wagen (*Aruba*) voorttrekken, of een enkel reiziger eenzaam te paard ziet rijden; geene gehuchten, geene landhuizen meer, zelfs geene hutten. Deze woestijn was voldoende om de onverschilligheid en traagheid der Turken te begrijten.

(Het vervolg in ons volgend nommer.)

KINDERMOORD

Wij zeiden, in ons nommer van den 27 Julij, bij gelegenheid, dat wij het geval van PETRONELLA VAN MONTFOORT aan onze lezers mededeelden: » dat de strengheid der straf van het thans nog » bestaande *Code Penal* voorzeker niet geschikt is, om de mis» daad van kindermoord zeldzamer te doen worden; maar dat de» zelve integendeel veeleer straffeloosheid bevordert," en lieten daarop den wensch volgen: » dat de zoo zware straf, op die mis» daad tot heden gesteld, bij de invoering van een nieuw Wet» boek van Strafregt, vervangen mogt worden door eene meer *ge» matigde*, dewelke dan ook voorzeker alleen daardoor oneindig » *doelmatiger* zoude zijn." Wij bekwamen daarop eenen vriendelijken brief van *eenige onzer bestendige lezers buiten Breda*, welken wij dan ook een plaatsje in ons volgend nommer inruimden, en waarin die *eenige onzer bestendige lezers*, uitlegging van deze onze woorden verzoeken.

Daar is, eenigen tijd geleden, bij gelegenheid van de brochure van den heer ASSER, en het daarop gevolgde libel van den heer DUCPETIAUX, welke gelegenheid (wij kunnen niet afzijn, dit in het voorbijgaan, te zeggen) door de Belgische schendbladen, gretig aangegrepen is geworden, om hunnen haat tegen de hooge regering den ruimen teugel te vieren, zoo dat eene loutere *questio philosophico-juridica* (wijsgeerig-regtsgeleerd vraagstuk) criminele procedures, gevangennemingen, oproerige optogten, het glazen insmijten bij den NESTOR onzer ministers, met een woord, allerhande baldadigheden en onaangename gevolgen heeft te weeg gebragt. Daar is, zeggen wij, bij die gelegenheid, zoo veel voor en tegen de doodstraf, mitsgaders derzelver nut en doelmatigheid, geschreven, dat wij ons veilig kunnen onthouden, *onze bestendige lezers*, onze theorie over de doodstraf in het algemeen te ontwikkelen; maar ons willen bepalen tot hun eenvoudig, echter op veel lezen, nadenken en ondervinding gegrond gevoelen, mede te deelen, hierin bestaande: *dat alle straffen, hoe ook genaamd, alleen zelfsverdediging* (defensio sui) *tot grondbeginsel hebben, en moeten hebben.*

Uit dit beginsel uitgaande moeten de, voor den staat en de ingezetenen, gevaarlijkste aanvallen, zoo als daar zijn: hoog verraad, opstand, oproer en het aanhitsen daartoe door middel der, in slechte handen, zoo gevaarlijke drukpers, roof en moord, gewapenderhand gepleegd, enz., ook de krachtigste middelen van verdediging ten gevolge hebben, terwijl de, voor den staat, dat is voor de massa der ingezetenen, minder gevaarlijke misdaden, als manslag, diefstal, braak, kindermoord, enz. enz., met minder krachtige verdedigings-middelen kunnen en behooren te worden bestreden.

Wij hebben opzettelijk den kindermoord onder deze laatste soort van misdaad opgesomd, om alzoo tot het beantwoorden der vraag van *eenige onzer bestendige lezers buiten Breda* te komen.

Ja, mijn heeren! de straffe des doods, bij art. 300 en 302 van het ons opgedrongen *Code Penal*, op kindermoord gesteld, is te zwaar, de straffe des doods op die misdaad is onevenredig met dezelve en *ondoelmatig*.

Over het algemeen is het eene waarheid, dat de misdaden in evenredigheid met de zwaarte der straffen toenemen, of liever, dat dezelve in eene juiste evenredigheid met de zachtheid in het straffen afnemen. Men raadpleege de statistische opgaven, der, eenen tijd lang, plaats gehad hebbende executien in de meeste rijken van Europa, en men zal bevinden, dat daar, waar de zachtste, menschlievendste, doelmatigste strafwetten heerschen, de minste misdaden worden begaan, en derhalve behoeven gestraft te worden. Wij durven ons gezegend vaderland, hoezeer nog onder eene vreemde criminele wetgeving gebukt, uit hoofde der menschlievende toepassing dier zelfde wetgeving, gerust als een voorbeeld dezer stelling aanvoeren en verzekeren, dat „ vooral de kapitale executien » in hetzelve veel, zeer veel minder in getal zijn, dan in verre de » meeste staten van Europa."

In het bijzonder heeft dit plaats, ten opzigte van de misdaad van *kindermoord*. En inderdaad, wie zijn eigenlijk de meeste kindermoorderessen? Zijn het zoodanige vrouwlieden, welke hunne bekoorlijkheden voor geld aan den eerstkomenden verkoopen? O, neen, deze geven om een ongelukje van dergelijk eenen aard zoo veel als niets; het is haar *métier* eigen. Zijn het die deernen, welke, hoezeer buiten echt levende, in eenen zwangeren staat geraken? Gansch niet, onder deze worden er zelfs gevonden, welke, trots de beste huismoeder, die blijde is eenen lang verwachten erfgenaam in haren kuischen schoot te dragen, dikmaals haren roem in haren schandelijken staat stellen. Zijn het dezulken, die hare schande, met een ijzeren voorhoofd, dadelijk aan hunne ouders en bloedverwanten, ja aan de eerstkomenden, durven openbaren? Zoo al deze schepsels, in vroegere jaren, misschien op het denkbeeld van kindermoord hadden kunnen komen, uit de ontaarde vrees voor de kosten en den last der opkweeking en opvoeding harer vrucht, dan moet deze vrees, althans bij den tegenwoordigen staat van beschaving in ons vaderland, alwaar, in onderscheiden steden, gasthuizen voor kraamvrouwen zeer doelmatig ingerigte vondelingshuizen aanwezig zijn, geheel zijn verdwenen, en moet zeker, bij dergelijke schepsels, de gedachten aan eene volstrekt noodelooze misdaad doen verdwijnen. Neen, het zijn alleen die ongelukkige wezens, welke, hetzij door een verregaand gevoel, hetzij door listige verleiding, gedreven, der eer trouwloos geworden, hare schande zoeken te verbergen, niemand haren ongelukkigen toestand durven openbaren, ten ware misschien aan een schepsel, nog onnoozeler dan zij, en, in het uur der verlossing, door schaamte, wroeging, vrees, smart en doodsangst, bijna zinneloos geworden, veelligt niet eens vermoedende, zeer zeker op dat oogenblik er niet aan denkende, dat zij zich voor de wet doodschuldig maken, de onnatuurlijke, doch meestal bewustelooze hand aan hare vrucht slaan, die zij, in andere omstandigheden, hoogstwaarschijnlijk, met de tederste moederliefde zouden bemind hebben. Wij willen ons geenszins in bovennatuurkundige gissingen over de ziel van een *embryo* verdiepen, maar hebben nooit kunnen ontdekken, dat een kind, zelfs eenige maanden oud, eenig ander gevoel, dan een louter dierlijk gevoel aan den dag legde. Staat dan het vaak onoverlegd, onbedacht ombrengen van dergelijk een gevoelloos wezen met het geregtelijk ombrengen van een, in andere oogenblikken, met eene redelijk denkende, onsterfelijke ziel begaafd mensch in eenige evenredigheid? Moeten dergelijke bedenkingen geenen onfeilbaren invloed op den gemoedelijken, geweten- en eervollen regter (en aan dergelijke regters ontbreekt het, God zij dank, in ons vaderland niet, al zijn zij dan ook niet, bij eene formele wet, plegtstatiglijk *inamovibel* verklaard), en moet dan niet het onfeilbaar gevolg daarvan zijn, dat dergelijke regters, zich hoogst bezwaard gevoelende, om eene zoo strenge wet toe te passen, liever de geringste verontschuldiging gretig aangrijpen, om het leven van zulk een ellendig schepsel te sparen? Met dat gevolg dan ook, dat men, hoezeer in ons Nederland, nu en dan, echter zeldzaam, van criminele aktien tegen kindermoorderessen hoorende, hoogst zelden, ja, in de laatste jaren, voor zoo veel ter onzer kennisse gekomen is, in het geheel niet, van executien van dergelijke zondaressen gehoord heeft, hetgeen dan eene straffeloosheid ten gevolge heeft, welke, indien straf of straffeloosheid op dergelijke gruwelijke, doch altoos onoverlegde, misdaden eenigen invloed konden hebben, dezelve eerder zouden moeten doen toe- dan afnemen.

En zoo zijn wij alsdan van zelve tot de beantwoording der vraag van *eenige onzer bestendige lezers buiten Breda* gekomen. Ja, mijne heeren! te zware, ondoelmatige straffen vermeerderen veeleer de misdaden dan dat zij dezelve verminderen, en de doodstraf op kindermoord is te zwaar, is *ondoelmatig*. Volgens dezelfde ons opgedrongen wetgeving moet, op de vrijspraak des regters, eene volkomene invrijheidstelling volgen, en ziedaar dan de, in het algemeen voor kindermoorderes erkende, tot groote ergernis van alle brave en weldenkende lieden, in volle vrijheid. Ook tot het verdedigen tegen grove aanstootelijkheden of ergernis strekt *de zelfsverdediging* van den staat zich uit: dergelijke vrouwspersonen moeten de brave huismoeder, het onschuldig meisje niet met hare blikken, nog minder met woorden of daden, kunnen ergeren of beleedigen, moeten, door haar voorbeeld, anderen tot zondigen kunnen aanmoedigen. Dat dan een levenslange, doch zeer gematigde dwangarbeid, maar vooral eene genoegzame verwijdering van alle brave lieden, haar lot zij!

De volgende brief, ons uit Gelderland toegezonden, verleenen wij gaarne een plaatsje. V... den 5 Julij 1829.

Aan de Redactie der Bredasche Courant!

Ik verzoek U het volgende een plaatsje in UEd. alom geacht weekblad te vergunnen.

Nog denk ik met vermaak aan mijn aangenaam volbragt uitstapje, hetwelk ik dezer dagen het genoegen had, naar Breda te doen, alwaar ik twee mijner Kweekelingen, die in de voorbereidende wetenschappen voor de Koninklijke Militaire Akademie door mij onderwezen waren, en nu hun examen aldaar gingen afleggen, vergezelde. Veel goeds hoorde men reeds alom van deze uitmuntende *Militaire Akademie*, en geen wonder dus, dat mijne nieuwsgierigheid groot was, om deze *Inrigting* van naderbij te mogen leeren kennen. Mijne hooggespannen verwachting werd, gedurende mijn kort verblijf van den 25 Junij tot den 1 dezer binnen uwe stad, geenszins te leur gesteld. — Het oud kasteel, hetwelk nog voor zeer korten tijd tot een militair hospitaal diende, en hetwelk aan de sloping des tijds niet weinig was overgegeven, zag ik herschapen in een ordelijk, doelmatig gebouw, van uitmuntende zalen en ruime vertrekken voorzien, alles bij uitnemendheid dienstbaar gemaakt aan het heerlijke doel, hetwelk onze geliefde Vorst daarmede beoogt. Geenszins wil ik hier in eene beschrijving van het gebouw treden, maar ik wil hier alleen aanstippen, dat ik met verrukking de jeugdige Kadetten, waar de hoop van elken Nederlander op gevestigd is, beschouwde. Duidelijk bleek het mij, dat zij zich regt gelukkig gevoelden, en dat de strenge wetten, welke men zoekt voor-

tegeven; dat hen aan banden zouden leggen, geenszins knellende voor hen zijn. — Neen, ieder is in zijnen werkkring naarstig werkzaam; en de belangrijkste wetenschappen, welke men met regt van de beroemde Leermeesters kan verwachten, worden er van uur tot uur op de aangenaamste wijze beoefend. De grootste orde en netheid heerscht overal; en uit den mond van onderscheiden Kadetten hoorde ik de erkentenis, dat er niets voor hen te wenschen overig was, dan, *dat zij wel meer vrijheid om uittegaan, zouden verlangen!* Eene begeerte, aan het jeugdig hart eigen. Hunne lessen waren uren van uitspanning; alles wisselde zich op de aangenaamste wijze af; en niet weinig hoorde men hen de Civiele en Militaire Beambten roemen, over de hartelijke liefde en zachtheid, welke zij betoonen. De minzame omgang hunner Leermeesters was ook treffend. Getuige was ik hiervan op het examen, dat mijne Kweekelingen te beurt viel. Die innemende vriendelijkheid der Leeraren, om alle vrees bij den Jongeling te verbannen, trof mij. Even als had men de aspiranten jaren gekend, sprak men hen op de minzaamste en liefderijkste wijze aan, en gaf hun daardoor eene vrijpostigheid, die hen goed in staat stelde, op de waarlijk moeijelijke vraagstukken onbeschroomd te antwoorden. Mijne Kweekelingen niet weinig verheugd dezen toets doorgestaan te hebben, waren reeds geheel met de Heeren Examinatoren ingenomen, en zagen reeds de aangenaamste toekomst, onder zulk eene leiding te gemoet. — Ziedaar, Mijn Heer de Redacteur, weinige regelen, maar op de ondervinding gegrond, die, hoe onbeduidend, niet kunnen missen, of zullen elk Ouderhart, dat zijn kind ter vorming tot een nuttig lid in de Maatschappij op de Koninklijke Militaire Akademie heeft bestemd of nog zal bestemmen, allerangenaamst moeten zijn.

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA,

van den 10 Julij 1829.

	Gl. Ct.
Het Mudde Tarwe.	*f* 10,65
» » Rogge.	- 5,97
» » Boekweit.	- 3,90
Fijn Tarwen Meel of Bloem Ned. pond.	- 8,58
Grof » » idem.	- 0,19
Boter idem.	- 0,70
't ¾ Ned. pond Fijn Tarwe Brood.	- 0,19
De 1 » » Grof idem.	- 0,19
De 1 » » Boekweit.	- 0,15
De 6 » » Roggen Brood.	- 0,31
Zand Aardappelen (Vat of Mudde).	- 2,00
Het 1000 Eiken Telhout.	- 3,00
» » Doof Hout.	- 1,90
De kar Spaanders.	- 3,50
» » Stronken.	- 3,30
De 100 Mutsaard.	- 3,20

Advertentiën.

Voor het Rijk.

AMORTISATIE-SIJNDICAAT.

PUBLIEKE AANBESTEDING

VAN

LEVERANCIE EN AANVOER

VAN

STRAATMEST

in de Dominiale Bosschen en Plantaadjen.

De AGENT der Domeinen te BREDA, M. SMITS, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, zal op Maandag den 20 Julij 1829, 's namiddags ten twee ure, ten Stadhuize van BREDA, en ten overstaan van den Heere Burgemeester derzelve Stad, publiek en voor alle man AANBESTEDEN:

1. De Leverancie binnen de Stad BREDA van 650 gewone Karren STRAATMEST, ieder Kar inhoudende [illegible] Kubiek-El; verdeeld in 13 Perceelen, ieder van 50 Karren.

2. Het VERVOEREN van gemelde Straatmest, uit de Stad Breda naar de Dominiale Bosschen; met het BLIJDEN van eene gelijke hoeveelheid PLAGGEN of [illegible], mede verdeeld in 13 Perceelen, ieder van 50 Karren.

De Conditien van [illegible] liggen [illegible], ten Kantore van den Agent voornoemd, voor een ieder ter lezing; terwijl bij den Plantagemeester in het Ulvenhoutsch bosch nadere onderrigting te bekomen is.

BREDA, den 1 Julij 1829.

De AGENT voornoemd,
M. SMITS.

AMORTISATIE-SIJNDICAAT.

VERPACHTING

VAN

TIENDEN.

De AGENT van het Domein te BREDA, zal op de navermelde dagen, uren en plaatsen, publiek VERPACHTEN, te weten:

Op Donderdag den 16 Julij 1829, 's namiddags om 3 uren, ten huize en herberge van P. HERMANS te *Zundert*:

De TIENDEN van Rijsbergen en Zundert.

Op Zaturdag den 18 Julij 1829, 's morgens om 8 uren, ten huize van A. N. VAN GILS, te *Baarle-Nassau*:

De TIENDEN van Baarle-Nassau, Ulicoten en Castelré.

Tenzelven dage, 's morgens om 11 uren, ten Gemeentenshuize te *Alphen*:

De TIENDEN van Alphen en Riel.

Tenzelven dage, 's namiddags, om 4 uren, ten huize van A. BROUWERS, te *Gilze*:

De TIENDEN van Gilze, Rijen en Chaam.

Op Maandag den 20 Julij 1829, 's morgens om tien uren, ten Stadhuize van *Breda*:

De TIENDEN van den Polder van Zwartenberg, mitsgaders de TIENDEN der Gemeenten Ginneken en Bavel, 's Princenhage en Teteringen.

BREDA, den 1 Julij 1829.

De AGENT voornoemd,
M. SMITS.

De ADMINISTRATIE der KON. DILIGENCES *l'Union*, heeft de eer ter kennisse van het geëerd Publiek te brengen, dat het vertrek harer DILIGENCES, te beginnen van eersten Junij, afrijdende in het Logement *de Kroon*, van deze Stad is bepaald, te weten:

Naar *Amsterdam*, langs *Dordrecht*, *Rotterdam* en *'s Hage*, des morgens ten drie uren.

Naar *Amsterdam*, langs *Gorkum* en *Utrecht*, des morgens ten tien uren.

Naar *Antwerpen*, *Brussel* en *Gend*, de eerste, 's morgens ten acht uren.

Naar *Antwerpen* en *Brussel*, de tweede, des middags ten twaalf uren.

Naar *'s Bosch*, *Nijmegen*, *Arnhem* en *Zutphen*, des morgens ten drie uren.

Naar *'s Bosch*, de tweede, des middags ten twaalf uren.

BREDA, den 6 Junij 1829.

*** De REGTBANK VAN KOOPHANDEL te *Breda*, heeft bij vonnis van den 6 Julij 1829, in staat van Failllissement gesteld JOHANNES VAN GLABBEEK, Winkelier aldaar, en daarbij tot Commissaris benoemd den Heer Regter VAN REUTH, en tot Agent, den Heer Mr. FLORIS VAN GILS, te Breda.

De Griffier der Regtbank,
L. D. STORM.

VERKOOPING OP REGTERLIJK GEZAG.

Op Vrijdag den zeventienden Julij 1829, des voormiddags ten tien uren, op de Groote Markt te Breda, van PARFUMERIEN, QUINQUALLERIEN en MODES, voorts eenige HUISMEUBELEN, en hetgeen verder te Koop zal aangeboden worden.

Alles voor contant geld.

Men vervoege zich om nader onderrigt bij den Deurwaarder JOSEPH ALBERT HOLLANDERS te Breda.

*** Te HUUR om terstond te aanvaarden, en tegen eenen zeer matigen prijs: Een HUIS, staande in het beste gedeelte der stad *Breda*, voorzien van zoo BOVEN- als BENEDEN-KAMERS, ruime KEUKEN en KELDER, en verdere gemakken.

Nader onderrigt hieromtrent bij de Uitgevers dezes.

*** Bij BROESE & COMP. te *Breda*, staat van heden af de inteekening open op een Plaatwerk, getiteld:

HET DIERENRIJK, *in afbeeldingen* van *Steendrukplaten*, bevattende de afbeeldingen van verschillende Dieren, naar de natuur geteekend, of uit de beste werken overgenomen, onder opzigt van den Hoogleeraar *Th. G. van Lidth de Jeude*, waarvan de eerste aflevering bij hen ter bezigtiging ligt, en het berigt *gratis* te bekomen is. Uittegeven voor rekening van den Schrijver.

Onder gunstige vooruitzigten, en bij eene welwillende medewerking, meende de Hoogleeraar eene eerste proeve te moeten wagen en zijnen Landgenooten aantebieden, in de hoop, dat zij, die de Natuurlijke geschiedenis onderwijzen of voor zich zelven beoefenen en die bezitters zijn van Naturalien-Kabinetten en Bibliotheken, eene Vaderlandsche onderneming, waaraan zoo veel moeite en kosten verbonden zijn, naar hun vermogen zullen ondersteunen, en dat dezelve, bij eene gelukkige uitvoering, niet voor buitenlandsche werken van dien aard zal moeten achter staan.

In de keuze der voorwerpen zal hij met de meeste zorgvuldigheid te werk gaan, zullende de belangrijkste en zeldzaamste soorten uit elk geslacht, naar de beste exemplaren, die men bekomen kan, worden afgebeeld, en men kan zich verzekerd houden, dat aan de verdere goede uitvoering der teekeningen, bij eene genoegzame deelneming, noch moeite noch kosten zullen gespaard, maar alles, wat in zijn vermogen is, zal aangewend worden, om de goedkeuring der deelnemers te verwerven.

Voorwaarden van Inteekening.

Dit werk zal bestaan uit *honderd* afleveringen, elk van *tien* platen; gevolgelijk uit *duizend* platen, gelijk aan de proeve.

De prijs voor elk *tiental* platen, met omslag en korte verklaring is *f* 3,60, voor de *ongekleurde* — en *f* 6,00, voor de *gekleurde* exemplaren. Deze prijs zal echter, na den 31 Augustus, dezes jaars, wanneer de inteekening gesloten is, verhoogd worden.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.

BIJVOEGSEL,

behoorende bij de Bredasche Courant, N°. 29.

van Zaturdag den 11 Julij 1829.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS [illegible] gebragt hebbende een besluit van de Heeren [illegible] provincie Noord-Braband van den 5 Junij [illegible] ling van policie; (Provinciaal Blad N°. 61.) [illegible] door het Koninklijk Besluit van den 22 [illegible] de Nederlandsche vochtmaten [illegible] in het klein [illegible] den 1 April 1830 [illegible] tijd van [illegible] Ambt, [illegible] gedachte [illegible] op de gewone wijze de noodige publiciteit [illegible] bovengemeld, te herhalen.

Brengen beide voormelde besluiten bij deze ter kennisse der belanghebbenden, waartoe derzelver inhoud hieronder volgt, met aanmaning, voornamelijk aan de handeldrijvende ingezetenen, om zich tijdig te bekwamen, om aan de daarin voorkomende verordeningen behoorlijk te kunnen beantwoorden, en voorts [illegible] om daarop, voor zooveel hem aangaat, [illegible] te attenderen.

BREDA, den 27 Junij 1829.

[illegible] D E R O U, vt.

Ter ordonnantie van Dezelve:

De Secretaris der Stad,

[illegible]

De Gedeputeerde staten der [illegible] hebbende [illegible] Nederlandsch bestuur, van den 22 Maart [illegible] N°. 26.

Gezien [illegible] van den 22 Maart 1829, (*Staatsblad*, N°. 5.), houdende bepalingen omtrent de invoering en vervaardiging der der Nederlandsche Vochtmaten voor den Handel in het klein, en zijnde van den volgenden inhoud:

» WIJ WILLEM, *bij de gratie Gods*, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS
» VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

» Willende de noodige bepalingen maken ten aanzien van de in-
» voering en vervaardiging der Nederlandsche vochtmaten, voor den
» handel in het klein;

» Gezien de wet van den 21 Augustus 1816 (*Staatsblad* N°. 34) [1],
» bepalende het [illegible];

» Gezien de Art. 19 en 21 van Ons Besluit van den 22 Maart 1817
» (*Staatsblad* No. 15) [2], omtrent de benamingen der nieuwe in-
» houdsmaten;

» Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Za-
» ken, van den 17 September 1828, No. 50;

» Den Raad van State gehoord;

» Gelet op de nadere voordragt van Onzen voornoemden Minis-
» ter, van den 26 Februarij ll., No. 60;

» Den Raad van State nader gehoord;

» Hebben besloten en besluiten:

» Art. 1. [illegible] den 1 April 1830, zal het gebruik der
» Nederlandsche [illegible] in het klein, van alle
» wijnen, bieren, sterke dranken, [illegible] en in het
» algemeen van alle natte waren, over de geheele uitgestrektheid van
» het Rijk, verpligtend zijn; van dat tijdstip af worden dienvolgens
» alle tot dus verre in gebruik zijnde tinnen, blikken, houten, of
» andere vochtmaten, waarmede de voormelde waren plegen gemeten
» en verkocht te worden, buiten gebruik gesteld, afgeschaft en voor
» vernietigd gehouden.

» 2. Na het voormelde tijdstip, zal het verboden zijn, eenige an-
» dere vochtmaten in de winkels, herbergen, slijterijen, tapperijen,
» [illegible] en openbare plaatsen, voorhanden te hebben, en bij
» den [illegible] te gebruiken, dan de hier navolgende, te weten:

» De Nederlandsche kan (*litre*);
» De dubbele en halve Nederlandsche kan;
» Het Nederlandsche maatje (*decilitre*);
» [illegible] maatje;
» [illegible] vingerhoed (*centilitre*);
» [illegible] vingerhoed.

» [illegible] dat zelfde tijdstip af, zullen, bij alle openbare aankon-
» digingen, in alle prijscouranten, tarieven, enz., de prijzen der natte
» waren niet anders dan per Nederlandsch vat (*hectolitre*), of per
» [illegible] worden.

» 4. [illegible] van bieren, sterke en andere in *dit Rijk gefa-
» briceerde* dranken, bij de flesch, de kan of kruik, als *maat*, zal,
» te rekenen van het meergemelde tijdstip, in geene andere fleschen
» kannen of kruiken, mogen geschieden, dan in de zoodanige, wel-
» ker inhoud eene geheele of halve Nederlandsche kan bedraagt, en
» die, ten blijke daarvan, [illegible].

» 5. Ten aanzien van den handel in wijnen, [illegible]
» 's lands inkomende vochten, wordt de verkoop daarvan voorloopig
» toegelaten, in de thans nog in gebruik zijnde fleschen of kruiken,
» behoudens de aan den kooper toegekende bevoegdheid, om de afle-
» vering daarvan, des verkiezende, in behoorlijk geijkte fleschen of
» kruiken te vorderen.

» 6. De in Art. 2 vermelde vochtmaten zullen met uitzondering der
» [illegible] vervaardigd worden, als wel
» van [illegible] hoeveelheid, zuiver tin, niet boven de
» vijf en tachtig [illegible] minder dan twee en tach-
» honderste (82/100) [illegible] meerdere hoe-
» veelheid lood, dan achttien honderdste [illegible].
» Het zal echter vrijgelaten worden, om de maten [illegible]
» en halve Nederlandsche kan uit porselein, steen of aardewerk te
» vervaardigen en te gebruiken, en dezelve met een oor of handvat-
» sel, alsmede met deksel om scharnieren opslaande te voorzien.

» 7. De voormelde tinnen en [illegible] maten zullen [illegible]
» eene cilindrische gedaante zijn, en wel in dier voege, dat de hoog-
» te [illegible] dubbel der middellijn bedrage.

» De tinnen maten zullen van onderen met een stevigen en beste-
» den den bodem [illegible] zijn; van boven
» eenen stortrand en tuit, [illegible] oor of handvatsel hebben;
» zullende het tevens vrijgelaten worden die maten, naar verkiezing
» des gebruikers, met deksels, om scharnieren opslaande, te voor-
» zien, mits deze deksels van onderen vlak, en op den bovenrand der
» maat wel sluitende zijn; alles naar aanwijzing der modellen, wel-
» ke daarvan door het departement van Binnenlandsche Zaken [illegible]
» provinciale Besturen zullen worden toegezonden.

» 8. De afmetingen der hiervoren gemelde [illegible]
» bepaald, als volgt, in Nederlandsche [illegible]

Benaming der [illegible]	[illegible] lijn.	Hoogte.	[illegible] des bodems.	[illegible] der wanden.
Dubbele kan.	108,5	216,5	3	2½
Nederlandsche kan (*litre*).	86,0	172,0	2½	2
Halve kan.	68,5	136,0	2	2
Dubbel maatje.	50,5	100,0	2	2
Maatje (*decilitre*)	40,0	79,5	[illegible]	2
Half maatje.	31,5	64,0	[illegible]	1½
Dubbele vingerhoed.	25,5	[illegible]	[illegible]	1½
Vingerhoed. (*centilitre*).	18,5	[illegible]	1½	1½

» 9. De olie-maten mogen [illegible] uit stevig blik, doch de melk-
» maten daarenboven ook uit gedraaid hout vervaardigd worden.
» De gedaante [illegible] van maten zal zijn cilindrisch, en
» nagenoeg van gelijke hoogte en middellijn, zonder derzelver in-
» wendige afmetingen met die der graan-maten zullen overeenstemmen.

[1] Zie *Staats-Courant* van 29 Augustus 1816, no. 205.
[2] Zie *Staats-Courant* van 8 April 1817, no. 83.

» men, en mitsdien, naar aanleiding van Ons besluit van den 28 » December 1819 (*Staatsblad No.* 57) [3], als volgt vastgesteld » worden :

Voor	Hoogste	Middelste
De dubbele kan	136	137 N. streep.
De ned. kan *(litre)*	107	109
De halve kan	86	86
Het dubbele maatje	62½	64
Het maatje *(décilitre)*	51	50
Het halve maatje	40	40

» 10 De olie-maten zullen, aan den bovenrand, met een dubbel strookje blik versterkt, voorts van eene tuit en van een oor » of handvatsel voorzien zijn, overeenkomstig de modellen, welke » hiervan insgelijks aan de provinciale Besturen zullen worden afgezonden.

» 11. De uit hout gedraaide melk-maten zullen, van een oor of » handvatsel moeten voorzien zijn, [illegible] op den inhoud eener » Nederlandsche kan, eener halve kan en van twee maatjes mogen » vervaardigd worden, zij zullen [illegible] handelingen gebruikt worden.

» 12. Op elke der voormelde maten, zullen de gewone en systematische benamingen met duidelijke letters moeten ingeslagen, » gesneden, of op eenigerhande wijze uitwendig ingedrukt zijn. » De afslag van het ijkmerk en de jaarletter, zal voor de tinnen » maten geschieden, [illegible] op den breeden kant van het handvatsel; voor de blikken maten, op een » stukje tin-soldeer, onder den bovenrand vast te hechten; voor de » gedraaide melkmaten, op de [illegible], en voor de flesschen, » kannen en kruiken, op [illegible] om den hals of het oor te leggen » den kraag of band.

» 13. Het wordt den fabrijkanten van tinnen vochtmaten bij de-[illegible] » aanbevolen, om zich, in [illegible] van geene » andere vormen te bedienen, [illegible] van de [illegible], welke vooraf behoorlijk geverifieerd, en ten blijke van derzelver naauwkeurigheid, gestempeld zijn. Zij zullen wijders gehouden zijn, hunnen naam of hun fabrijkmerk aan de buitenzijde des [illegible] op den bovenrand [illegible], in te slaan.

» 14. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken wordt bij dezen gemagtigd, tot het doen ontwerpen en het vaststellen van eene in» structie, bevattende de noodige voorschriften, waarnaar de ijkers » zich, bij de verificatie der onderscheidene vochtmaten, zoo wat » den inhoud, als wat het allooi des tins betreft, zullen moeten » gedragen, en behelzende tevens de noodige bepalingen, nopens » het voor elke maat toegestane remedie, op den inhoud. De tot gemelde verificatie benoodigde meet-werktuigen en andere toestellen, » zullen, [illegible], aan de ijkers van » Lands wege worden afgegeven.

» 15. In zoodanige provinciën des Rijks, alwaar [illegible] » derzelver onderdeelen en veelvouden ingevoerd zijn, zullen dezelve » [illegible], deselve niet in allen » deele overeenkomstig aan de voorgaande bepalingen, mits zij, » door daartoe bevoegde personen geverifieerd, en wat den inhoud » betreft, voldoende zijnde, van het ijkmerk voorzien zijn. Na het » bij Art. [illegible] de algemeene invoering, zullen in die provinciën geene afwijkingen van de voorgaande bepa» lingen toegelaten worden, en zullen de [illegible], zich voor » als nog aan de bestaande Fransche verordeningen, nopens de verificatie der metrieke vochtmaten, te houden hebben.

» 16. De ijklooner der onderscheidene tinnen, blikken en houten » vochtmaten, worden bij dezen bepaald als volgt :

» Voor de dubbele Nederlandsche kan . . . . 10 cents
» Voor de Nederlandsche kan *(litre)* . . . . . 5 »
» Voor de halve Nederlandsche kan, en verdere onderdee» len . . . . 2½ »
» Voor eene glazen, aarden of porseleinen maat van eene » dubbele Nederlandsche kan . . . . . 10 »
» Voor eene glazen, aarden of porseleinen maat, daar» onder begrepen de aarden kruiken, van eene Nederland» sche kan inhoud . . . . 5 cents
» Idem van eene halve Nederlandsche kan . . . . 2½ »
» Voor eene flesch, van eene Nederlandsche kan inhoud . 1½ »
» Idem van eene halve Nederlandsche kan inhoud . . 1 »

» 17. De [illegible] der vochtmaten zal geschieden in den loop » van het jaar 1831, op een, door Gedeputeerde Staten, in elke » provincie vast te stellen tijdstip, en vervolgens jaarlijks herhaald » worden; [illegible] nogtans uitgezonderd zijn de flesschen, » [illegible] en kruiken, als welke slechts eenen » [illegible] ijk behoeven te ondergaan.

» 18. De Fabrijkanten en Handelaars in vochtmaten zullen [illegible] » [illegible] magazijnen of openbare plaatsen, geene » maten [illegible] te koop aanbieden en in omloop » te brengen, welke niet, vooraf geijkt in [illegible] ter voorgeschreven.

» 19. Wij behouden Ons voor, nadere bepalingen [illegible] » aanzien van de invoering van het [illegible] » groot; en wijders omtrent de verordeningen, [illegible] » dig Besluit voorkomende, zoodanige veranderingen en bijvoegingen » te maken, als nader, door de ondervinding in het belang der zaak » en tot meerder gerijf der ingezetenen, nuttig en noodzakelijk » zullen bevonden worden.

» 20 Alle overtredingen op het hiervoren bepaalde zullen worden » gestraft overeenkomstig de wetten en verordeningen, [illegible] » bestaande, of nader vast te stellen.

» Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uit» voering van het tegenwoordig Besluit, hetwelk ter kennisse zal » worden gebragt van den Raad van State, van Onzen Minister van » Justitie en van den Administrateur der directe Belastingen, In» en Uitgaande Regten en Accijnsen; zullende hetzelve, wijders in » het *Staatsblad* worden geplaatst.

» Gegeven te Brussel, den 22 Maart des jaars 1829, het [illegible] » [illegible] van Onze Regering.

» *(Geteekend)* WILLEM.

» Van wege den Koning,

» *(Geteekend)* J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

» Uitgegeven den *twaalfden* April 1829.

» *De Secretaris van Staat*,

» *(Geteekend)* J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

Hebben goedgevonden en verstaan :

1. Den inhoud van opgemeld Koninklijk Besluit bij deze te brengen ter kennis van de stedelijke en Gemeentebesturen in deze Provincie, met aanschrijving, om daaraan, op de gewone wijze, de noodige publiciteit te geven, en zulks te herhalen kort vóór het tot de algemeene invoering vastgestelde tijdstip van den 1 April 1830, ten einde de belanghebbende neringdoende ingezetenen nader aan hunne verpligting, tot het aanschaffen van nieuwe [illegible] en het vernietigen der oude, [illegible].

2. De Besturen van zoodanige Steden en Gemeenten, alwaar Glasblazerijen en Pottenbakkerijen aanwezig zijn, almede aante schrijven, de eigenaars derzelve uittenoodigen en aantesporen, om zich met de vervaardiging der flesschen en aarden kannen en kruiken op den inhoud eener geheele en halve Nederlandsche kan, bezig te houden, en daarvan tegen het tijdstip der invoering [illegible] voldoenden voorraad voorhanden te hebben.

En zal dit Besluit, [illegible] *Provinciaal blad*, worden [illegible] aan de Stedelijke en Gemeentebesturen in deze provincie, tot informatie en ten einde zich daarnaar te gedragen.

'S HERTOGENBOSCH, den 3 Junij 1829.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

VAN DER FOSSE.

Ter Ordonnantie van dezelven,

P. K. VERHEIJEN.

[3] Zie *Staatsblad* van 36 of [illegible] 1819, bladz. 307 en 308.

Te BREDA, bij B R O E S E & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.